ÜLDKOHTU OTSUS (neljas koda)

13. september 2011 *

Kohtuasjas T-8/09,

Dredging International NV, asukoht Zwijndrecht (Belgia),

Ondernemingen Jan de Nul NV, asukoht Hofstade-Aalst (Belgia),

esindajad: advokaadid R. Martens ja A. Van Vaerenbergh,

hagejad,

versus

Euroopa Meresõiduohutuse Amet (EMSA), esindaja: J. Menze, keda abistasid advokaadid J. Stuyck ja A.-M. Vandromme,

kostja,

mille ese on esiteks nõue tühistada EMSA 29. oktoobri 2008. aasta otsus lükata tagasi pakkumus, mille hagejad esitasid läbirääkimistega menetluses EMSA/NEG/3/2008, mis puudutas teenuslepinguid naftalekete kõrvaldamise tagavaralaeva(de)le (2. osa:

* Kohtumenetluse keel: inglise.

Põhjameri), ja sõlmida hankeleping DC Internationaliga, teiseks nõue tunnistada kehtetuks EMSA ja DC Internationali vahel sõlmitud leping, ning viimaseks nõue hüvitada kahju,

ÜLDKOHUS (neljas koda),

koosseisus: koja esimees I. Pelikánová (ettekandja), kohtunikud K. Jürimäe ja M. van der Woude,

kohtusekretär: ametnik K. Pocheć,

arvestades kirjalikus menetluses ja 15. detsembri 2010. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Vaidluse taust

1. *Hankeleping*

1 Euroopa Liidu Teataja lisas 8. märtsil 2008 avaldatud hanketeatega (ELT 2008, S 48) algatas Euroopa Meresõiduohutuse Amet (EMSA) läbirääkimistega menetluse

EMSA/NEG/3/2008, mis puudutas teenuslepinguid naftalekete kõrvaldamise tagavaralaeva(de)le. Hanketeatega samal ajal avaldas EMSA oma veebilehel pakkumises osalemise kutse, millele oli lisatud selles hankemenetluses osalemise tingimused ja hankedokumentide kavand. Hanketeate VI jaotise punktis 3 viidatakse sellele veebilehele, kust on võimalik saada lisateavet.

2 Teenuslepingu 2. osa puudutab Põhjamerel osutatavaid teenuseid.

3 Vastavalt hanketeate II jaotise punktile 2.1, osalemistingimuste punkti 3 lõikele 4 ja hankedokumentide kavandi punktile 5 oli 2. osa maksimaalne kogumaksumus 4 000 000 eurot.

4 Vastavalt hanketeate II jaotise punktile 3, osalemistingimuste punkti 3 lõikele 3 ja hankedokumentide kavandi punkti 3 lõikele 3 oli lepingu kestus 36 kuud alates lepingu sõlmimisest. Osalemistingimused ja hankedokumentide kavand täpsustasid, et lepingu kestust võib pikendada üks kord maksimaalselt kolmeks aastaks.

5 Hankedokumentide kavandi punkti 12 lõike 2 kohaselt oli hankemenetlusest kõrvaldamise aluseks see, kui esitatakse pakkumus, mis ületab iga osa kaupa kinnitatud eelarve ülemmäära.

2. *Hagejate osalemine läbirääkimistega menetluses*

6 Hagejad, Dredging International NV ja Ondernemingen Jan de Nul NV, moodustasid koos ühisettevõtte Joint Venture Oil Combat (edaspidi „JVOC") ja esitasid 29. aprillil 2008 hankemenetluse 2. osas osalemise taotluse.

7 Kui taotluste esitamise etapp oli lõppenud, esitas EMSA 30. mail 2008 hagejatele pakkumuste esitamise ettepaneku, millele oli lisatud lõplikud hankedokumendid.

8 Hagejate ja EMSA vahel toimus 18. juunil 2008 selgitav koosolek. Selle käigus EMSA esiteks täpsustas, et kui lepingulised kohustused on rahuldavalt täidetud, pakutakse lepinguosalistele kolmeaastast lepingupikendust. Teiseks rõhutas EMSA eelarve ülemmääradest kinnipidamise olulisust.

9 JVOC esitas oma pakkumuse 15. juulil 2008.

10 EMSA sõnastas 14. augusti 2008. aasta kirjas oma esialgsed märkused hagejate pakkumuse kohta. Ta rõhutas eelkõige, et kuivõrd JVOC pakkumus ületas 2. osale ette nähtud eelarve ülemmäära, tuleb pakkumust muuta, või muidu kõrvaldatakse see hankemenetlusest.

11 Hagejad pöörasid 1. septembri 2009. aasta kirjas EMSA tähelepanu asjaolule, et nende pakkumus tugines kuueaastasele perioodile, tulenevalt hankedokumentides nende väitel pakutud võimalusest. Seetõttu oli hagejate sõnul kolmeaastase perioodi

keskmine kulu 2. osale ette nähtud eelarve ülemmäärast väiksem. Hagejad täpsustasid selles osas veel, et kuueks aastaks tehtud pakkumus on vastastikku kasulik lahendus.

12 Kirjas, mille hagejad said väidetavalt 12. septembril 2008, märkis EMSA, et hankedokumentide kohaselt peavad esitatud pakkumused võtma aluseks lepingu kolmeaastase kestuse. EMSA kutsus hagejaid üles pakkuma sellele nõudele vastavat maksumust.

13 Hagejad vaidlustasid oma 29. septembri 2008. aasta kirjas EMSA poolt hankedokumentidele antud tõlgenduse. Nad jäid oma kuueaastasel lepingu kestusel põhineva pakkumuse juurde, korrates, et selline kestus on käesoleval juhul kõige optimaalsem lahendus.

3. *EMSA otsused ja nendele järgnenud kirjavahetus*

14 EMSA teatas 29. oktoobri 2008. aasta kirjas hagejatele, et kuna nad ei olnud täitnud seda kriteeriumi, mille eiramine viib hankemenetlusest kõrvaldamiseni, siis ei võetud nende pakkumust vastu. EMSA täpsustas, et hagejad võivad küsida eduka pakkuja nime ning lisateavet oma pakkumuse tagasilükkamise põhjuste kohta, mida hagejad tegid 3. novembri 2008. aasta kirjas.

15 EMSA vastas 6. novembri 2008. aasta kirjas hagejate taotlusele, märkides, et hankeleping sõlmiti DC Internationaliga (edaspidi „DCI") ning et JVOC pakkumus lükati tagasi seetõttu, et nad ei pidanud kinni 2. osale ette nähtud eelarve ülemmäärast.

16 Hagejad vaidlustasid 7. ja 13. novembri 2008. aasta kirjades oma pakkumuse tagasilükkamise, palusid saata koopia hindamiskomisjoni protokollist ning väljendasid kahtlust selles osas, kas DCI jäi hankedokumentides ette nähtud kõrvaldamise aluse kohaldamisalasse ning kas ta vastas seal esitatud tehnilisele kirjeldusele. Lisaks palusid hagejad 13. novembri 2008. aasta kirjas EMSA-l järgida ooteaega ja hoiduda lepingu sõlmimisest DCI-ga, kuni nad ei ole saanud pakkumuste hindamise menetlust puudutavat teavet. Neid taotlusi korrati hagejate 21. novembri 2008. aasta kirjas.

17 EMSA vastas 19. novembri 2008. aasta kirjas, mille hagejad said oma sõnul kätte 24. novembril 2008, et üksnes need pakkujad, kelle pakkumus tunnistati vastuvõetavaks, võivad saada teavet eduka pakkumuse eeliste kohta. EMSA sõnul oli JVOC pakkumus vastuvõetamatu, kuna see jäi kõrvaldamise aluse kohaldamisalasse, nimelt 2. osale ette nähtud eelarve ülempiiri järgimata jätmise tõttu. Hagejate väljendatud kahtlustele vastamiseks lisas EMSA, et DCI soovitatud laevad ei jäänud kõrvaldamise aluse kohaldamisalasse, millele hagejad viitavad.

18 Hagejad vaidlesid 27. novembri 2008. aasta kirjas JVOC pakkumuse vastuvõetamatusele vastu ja kordasid oma soovi saada hindamiskomisjoni protokollist koopia.

19 EMSA vastas 28. novembri 2008. aasta kirjas, et ta kavatseb hinnata hagejate avaldust. 16. detsembril 2008 saatis ta neile uue kirja, milles kinnitas, et JVOC pakkumus ületas 2. osale ette nähtud eelarve ülemmäära ning seetõttu tuli see hindamise etapis tagasi lükata. EMSA sõnul võisid hagejad niisugustes tingimustes saada teavet üksnes oma pakkumuse tagasilükkamise põhjustest, mitte aga eduka pakkumuse üksikasjadest.

20 Kuna hagejad said 16. detsembri 2008. aasta kirja kätte alles 5. jaanuaril 2009, kordasid nad vahepeal oma taotlusi 17. detsembri 2008. aasta kirjas.

4. *Lepingu sõlmimine DCI-ga*

21 EMSA sõlmis DCI-ga lepingu 17. novembril 2008.

Menetlus ja poolte nõuded

22 Hagejad esitasid käesoleva menetluse algatamiseks hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 6. jaanuaril 2009.

23 Kuna Üldkohtu kodade koosseisu muudeti ja ettekandja-kohtunik nimetati neljandasse kotta, määrati käesolev kohtuasi lahendamiseks neljandale kojale.

24 Ettekandja-kohtuniku ettekande põhjal otsustas Üldkohus (neljas koda) 19. oktoobril 2009 avada suulise menetluse. Üldkohtu kodukorra artiklis 64 sätestatud menetlust korraldavate meetmetena esitas Üldkohus pooltele kirjalikult küsimusi, millele ta palus vastata kirjalikult. Pooled täitsid selle nõudmise määratud tähtaja jooksul.

25 Poolte kohtukõned ja vastused Üldkohtu küsimustele kuulati ära 15. detsembri 2010. aasta kohtuistungil.

26 Hagejad paluvad Üldkohtul:

– tühistada EMSA 29. oktoobri 2008. aasta otsus „lükata tagasi JVOC pakkumus ja sõlmida leping DCI-ga”;

– tuvastada, et EMSA ja DCI vahel sõlmitud leping on tühine;

– hüvitada JVOC poolt nimetatud otsuse tõttu kantud kahju, hinnanguliselt 725 500 eurot, millele lisandub viivis;

– mõista kohtukulud välja EMSA-lt.

27 EMSA palub Üldkohtul:

– tunnistada tühistamishagi põhjendamatuks;

– tunnistada hüvitise nõue vastuvõetamatuks või vähemalt põhjendamatuks;

– mõistja kohtukulud välja hagejatelt.

Õiguslik käsitlus

1. *Tühistamishagi*

28 Hagejad paluvad tühistada EMSA 29. oktoobri 2008.aasta otsuse, millega JVOC pakkumus lükati tagasi ja otsustati sõlmida hankeleping DCI-ga. Oma nõude toetuseks esitavad nad neli väidet.

29 Esimene väide koosneb kahest osast. Esimese osa kohaselt rikuti nõukogu 25. juuni 2002. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002, mis käsitleb Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust (EÜT L 248, lk 1; ELT eriväljaanne 01/04, lk 74; edaspidi „finantsmäärus"), artikli 100 lõiget 2, EMSA 9. detsembri 2003. aasta määruse EMSA suhtes kohaldatava finantsmääruse üksikasjalike rakenduseeskirjade kohta (edaspidi „EMSA rakenduseeskirjad") artikli 135 lõiget 2, põhjendamiskohustust, kaitseõiguste tagamise ja tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtet, kuna hagejatele jäeti teatud dokumendid teatavaks tegemata ja väidetavalt ei põhjendatud piisavalt JVOC pakkumuse tagasilükkamist.

30 Hagejate esimese väite teise osa kohaselt rikuti finantsmääruse artikli 105 lõiget 2, komisjoni 23. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 2342/2002, millega kehtestatakse Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust käsitleva nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 üksikasjalikud rakenduseeskirjad (EÜT L 357, lk 1; ELT eriväljaanne 01/04, lk 145; edaspidi „üldised rakenduseeskirjad"), artikli 158 a lõiget 1, ja kaitseõiguste tagamise põhimõtet. See rikkumine

seisneb EMSA keeldumises peatada lepingu sõlmimine DCI-ga, kuni hagejatele edastatakse taotletud dokumendid.

31 Teine väide tuleneb sellest, et rikuti võrdse kohtlemise ja diskrimineerimise keelu põhimõtteid, kuna DCI pakkumuse hindamisel tehti ilmne hindamisviga.

32 Kolmas väide puudutab proportsionaalsuse, võrdse kohtlemise ja diskrimineerimise keelu põhimõtete rikkumist, mis seisneb JVOC pakkumuse hindamisel tehtud ilmses hindamisveas.

33 Neljas väide käsitleb 2. osale ette nähtud eelarve ilmselgelt asjakohatut ja ebamõistlikku ülemmäära.

34 Kõigest hoolimata tuleb märkida, et JVOC pakkumust ei lükatud tagasi samas hankemenetluse etapis kui otsustati DCI-ga lepingu sõlmimine. JVOC pakkumus lükati tagasi enne teiste sõelale jäänud pakkumuste võrdlemise etappi. DCI-ga hankelepingu sõlmimise otsus kujutas endast nimetatud võrdlemise tulemust.

35 Nende asjaolude tõttu ja vaatamata hagiavalduse sõnastusele tuleb sedastada, et JVOC pakkumuse tagasilükkamine ja lepingu sõlmimine DCI-ga kujutavad endast kahte erinevat otsust (edaspidi „tagasilükkav otsus" ja „hankelepingu sõlmimise otsus") ning nende tühistamist taotlevaid nõudeid tuleb uurida eraldi.

36 Hageja esitatud väidete hulgas puudutab tagasilükkavat otsust esimese väite esimene osa ning kolmas ja neljas väide. Esimese väite teine osa ja teine väide seevastu puudutavad hankelepingu sõlmimise otsuse ja selle rakendamise seaduslikkust.

37 Pealegi tuleb esmalt uurida tagasilükkava otsuse tühistamise nõuet. Tegelikult just selle otsusega lükkas EMSA tagasi hagejate poolt vaidlusaluse lepingu sõlmimiseks esitatud pakkumuse. Seega lõpetas just see otsus nende võimalused sõlmida leping, mille hankes osalemiseks olid nad esitanud pakkumuse.

38 Teiseks tuleb uurida vastuvõetavust ja vajadusel ka hankelepingu sõlmimise otsuse tühistamise nõude põhjendatust.

Tagasilükkav otsus

39 Tagasilükkava otsuse seaduslikkuse uurimisel käsitab Üldkohus esmalt küsimust, kas JVOC pakkumus vastas 2. osale ette nähtud eelarve ülemmäärale, millele viidatakse kolmandas väites ja mõnedes esimese väite esimese osa argumentides. Seejärel peatub kohus neljandal väidel, mis puudutab nimetatud ülemmäära asjakohasust. Lõpetuseks tuleb uurida esimese väite esimeses osas esitatud argumente, mis puudutavad hagejatele teatud dokumentide teatavaks tegemata jätmist ja JVOC pakkumuse tagasilükkamise väidetavalt ebapiisavat põhjendamist.

Kolmas väide, et rikuti proportsionaalsuse, võrdse kohtlemise ja diskrimineerimise keelu põhimõtteid seoses JVOC pakkumuse hindamisel tehtud ilmse hindamisveaga, ning esimese väite esimene osa, niivõrd kui see puudutab JVOC pakkumuse vastavust hanke 2. osale ette nähtud eelarve ülemmäärale

– Poolte argumendid

40 Esmalt täpsustavad hagejad, et nad jätavad endale õiguse laiendada ja täiendada oma argumente EMSA toimikus sisalduvate tõendite osas, millele nad võivad saada juurdepääsu menetlust korraldava meetme alusel.

41 Sisuliselt väidavad hagejad, et EMSA tegi ilmse hindamisvea ja sellest tulenevalt rikkus proportsionaalsuse, võrdse kohtlemise ja diskrimineerimise keelu põhimõtteid, kui ta otsustas, et JVOC pakkumus tuleb tagasi lükata, sest see ei järgi 2. osale ette nähtud eelarve ülemmäära.

42 Selles osas väidavad hagejad esiteks seda, et hanke 2. osale ette nähtud eelarve ülemmäär ei kujuta endast hankemenetlusest kõrvaldamise kriteeriumi finantsmääruse artiklite 93 ja 94 tähenduses, kuivõrd see ei puuduta pakkujate üldist usaldusväärsust ja adekvaatsust, vaid nende pakkumuse olulist osa. Järelikult ei muuda selle ülemmäära järgimata jätmine asjaomast pakkumust vastuvõetamatuks.

43 Teiseks, hanke 2. osale ette nähtud eelarve ülemmäära ei olnud hanketeates või osalemistingimustes kõrvaldamise alusena määratud, nagu seda nõuab EMSA rakenduseeskirjade artikli 116 lõike 3 punkt a ja üldiste rakenduseeskirjade artikli 130 lõike 3 punkt a. Nendes dokumentides sisalduv põgus viide eelarve ülemmäärale ei ole selles osas piisav. Samuti annab hankedokumentide kavand nende endi sõnul üksnes üldiseid juhtnööre selle kohta, milliseid dokumente peavad taotlejad esitama.

44 Kolmandaks leiavad hagejad, et nad on järginud hanke 2. osale ette nähutud eelarve ülempiiri. Nad selgitavad selles osas, et majanduslikult soodsaima lahenduse pakkumiseks valisid nad kuueaastase tegutsemisperioodi, mis võimaldab investeerimiskulusid pikemaajaliselt katta ja ühikuhinda sellest tulenevalt vähendada. Hagejate sõnul näis lepingu kuueaastane kestus vastavat EMSA ootustele, arvestades, et hankedokumentide punkti 3 lõige 3 näeb sõnaselgelt ette lepingu pikendamise kolmeks aastaks, ning selgitaval koosolekul EMSA kinnitas, et otsib pikaajalist partnerlust.

45 Hagejad väidavad, et kui JVOC pakutud lepingu kogumaksumus jagada kaheks, vähendamaks selle kestust kolmele aastale, on see madalam, kui hanke 2. osale ette nähtud eelarve ülemmäär.

46 Hagejad lisavad, et juhul kui DCI-ga sõlmitud esialgset kolmeaastast lepingut uuendatakse, siis ei täida EMSA oma kohustust valida soodsaim pakkumus ja rikub võrdse kohtlemise põhimõtet, kuivõrd ta lükkas tagasi JVOC pakkumuse, mis hõlmas tervelt kuut aastat. Nimelt oli JVOC pakkumus niisuguse kestuse jaoks kõige soodsam.

47 Neljandaks väidavad hagejad, et JVOC pakkumuse tagasilükkamine on diskrimineeriv ja ebaproportsionaalne. Nimelt ei olnud EMSA-l hagejate sõnul kohustust lükata tagasi kõik pakkumused, mis ületasid hanke 2. osale ette nähtud eelarve ülemmäära, vaid ta pidi hindama, kas esines põhjuseid pakkumuse kohese tagasilükkamise vältimiseks, ja eelkõige hindama pakutud konkreetse konfiguratsiooni võimalikke eeliseid.

48 EMSA vaidlustab hagejate argumentide põhjendatuse.

– Üldkohtu hinnang

49 Kõigepealt tuleb märkida, et juurdepääs EMSA toimikule, mida hagejad menetlust korraldavate meetmete taotluses nõuavad, ei puuduta mitte JVOC pakkumuse tagasilükkamisega seotud teavet, vaid üksnes seda, mis on seotud DCI pakkumuse ja selle hindamisega hindamiskomisjoni poolt. Seega ei saa mingisugune juurdepääs viimati nimetatud teabele mingil moel mõjutada tagasilükkava otsusega seotud väiteid ja argumente, sealhulgas kolmandat väidet ja esimese väite esimest osa.

50 Sisu osas tuleb esmalt märkida, et tagasilükkavas otsuses tugines EMSA sellele, et JVOC pakkumus ei vastanud hanke 2. osale ette nähtud eelarve ülemmäärale, mis oli selle pakkumuse tagasilükkamise konkreetne põhjus.

51 Nagu ilmneb hagejate argumentatsioonist ja toimiku materjalidest, oli nimetatud eelarve ülemmäära väidetav ületamine üksnes selle tagajärg, et JVOC pakkumus oli rajatud lepingu kuueaastasele kestusele.

52 Seega tuleb lisaks hanke 2.osale ette nähtud eelarve ülemmäära järgimise küsimusele uurida ka seda, kas järgiti ka lepingu kestust, mis on ette nähtud hankedokumentides. Niisiis tuleb hinnata, kas hagejad oli õigustatud esitama pakkumust ning pakkuma lepingu kuueaastasest kestusest lähtuvat hinda.

53 Nagu on märgitud eespool punktis 4, täpsustavad hanketeate II jaotise punkt 3, osalemistingimuste punkti 3 lõige 3 ja hankedokumentide kavandi punkti 3 lõige 3, et lepingu kestus on 36 kuud alates lepingu sõlmimisest. Osalemistingimused ja hankedokumentide kavand täpsustavad selles osas, et seda kestust võib pikendada üks kord maksimaalselt kolmeks aastaks. Lisaks on hankedokumentide kavandi lisas oleva tagavaralaevade teenuslepingu kavandi artikli V lõikes 2 täpsustatud, et lepingu pikendamine toimub poolte kirjalikul kokkuleppel.

54 Selles kontekstis vastab tõele, et hankedokumentide kavand täpsustab sissejuhatava osa punktis 4, et selles sisalduv teave esitati pakkujatele üksnes selleks, et aidata neil võimalikuks osalemiseks pakkumuste esitamise etapis valmistuda. Igal juhul märgib EMSA sissejuhatava osa punktis 5, et kuigi hankedokumendid esitati kavandi vormis, ei olnud suuremaid muudatusi ette nähtud. Pealegi, lõplikud hankedokumendid kordasid kavandis sisalduvat, mis puudutab lepingule ette nähtud kestust.

55 Mis puudutab hagejatega peetud selgitavat koosolekut, siis ilmneb koosoleku protokollist, et EMSA kinnitas, et ta otsib pikaajalist partnerlust. Igal juhul seadsid EMSA esindajad sõnaselgelt lepingu pikendamise tingimuseks lepinguliste kohustuste nõuetekohase täitmise, rõhutades seeläbi selgelt, et nimetatud pikendamine sõltub poolte, ja eelkõige EMSA tahtest, ega ole automaatne.

56 Lisaks juhtis EMSA oma kirjas, mille hagejad said kätte 12. septembril 2008, nende tähelepanu eelkõige asjaolule, et lepingu kestuseks oli ette nähtud kolm aastat, ning teavitas neid sellest, et kõik esitatavad pakkumused peavad lähtuma sellest kestusest, et neid oleks võrdse kohtlemise põhimõtte alusel võimalik võrrelda. EMSA palus sõnaselgelt hagejatel oma hinnapakkumine üle vaadata, lähtudes lepingu kolmeaastasest kestusest ja arvestades hanke 2. osale ette nähtud eelarve ülemmäära.

57 Eeltoodut arvesse võttes tuleb sedastada, et nii hanketeatest ja selles märgitud ajavahemikul avaldatud dokumentidest kui ka EMSA hilisematest avaldustest ilmneb selgelt ja täpselt, et lepingu soovitud kestus oli 36 kuud, ning lepingu pikendamine, mis seda kestust kahekordistab, ei olnud automaatne, vaid vastupidi, eeldas EMSA nõusolekut.

58 Sellest lähtuvalt ei olnud hagejad õigustatud esitama pakkumust ning pakkuma lepingu kuueaastasest kestusest lähtuvat maksumust, mis viitab sellele, et lepingu kestust puudutavas osas ei vastanud JVOC pakkumus hankedokumentidele.

59 Mis puudutab selle järelduse tagajärgi, siis on hagejatel õigus, et asjaolu, et JVOC pakkumus ei vastanud lepingu soovitud kestusele, ega selle aluseks olev hanke 2. osale ette nähtud eelarve ülemmäära ületamine, ei ole kõrvaldamise põhjusteks finantsmääruse artiklite 93–96 tähenduses. Tegelikult ei vasta need asjaolud nimetatud sätete eesmärgile, milleks on kontrollida pakkujate üldist usaldusväärsust, nende mainet ja huvide konflikti puudumist.

60 Samuti ole asjaomased tingimused valikukriteeriumideks finantsmääruse artikli 97 lõike 1 ja üldiste rakenduseeskirjade artiklite 135–137 tähenduses, kuivõrd nad ei too otseselt välja hagejate finantsilist, majanduslikku, tehnilist ja professionaalset võimekust.

61 Neid järeldusi kinnitab asjaolu, et kui taotluste esitamise etapp, mille käigus kontrolliti eelkõige välistamis- ja valikukriteeriumidele vastamist, oli lõppenud, esitas EMSA hagejatele pakkumuste esitamise ettepaneku.

62 Seevastu küsimus, kas pakkumus vastab lepingu soovitud kestusele ja sellest tulenevalt eelarve ülemmäärale, ei ole seotud teiste esitatud pakkumuste võrdlemisega ega võimalda seega kindlaks määrata, milline nendest pakkumustest on vastavalt majanduslikult soodsaim või madalaima hinnaga. Järelikult ei ole nimetatud asjaolud hankelepingu sõlmimise kriteeriumideks finantsmääruse artikli 97 ja üldiste rakenduseeskirjade artikli 138 tähenduses.

63 Käesoleval juhul asjaolud tegelikult vastavad neile tingimustele, mida pakkumuses pidi hankija vajaduste rahuldamiseks järgima. Need viitavad seega hanke eseme määratlusele.

64 Niisiis, teenuslepingu soovitud kestus on tegur, mis aitab määratleda niisuguste teenuste hanke eset, kuivõrd see toimib maksumuse ja täpsemalt esialgsete investeeringute amortisatsiooni kalkuleerimise alusena.

65 Samuti, kui hankija kehtestab eelarve ülemmäära, st hinna absoluutse parameetri, määrab ta kindlaks eeltingimuse, täpsustades seeläbi ka hanke eset.

66 Hanke eseme määratlusele viidatakse finantsmääruse artiklis 92, mille kohaselt „[p]akkumiskutsega seotud dokumentides esitatakse hanke sisu täielik, selge ja täpne kirjeldus ning täpsustatakse lepingu suhtes kohaldatavad menetlusest väljajätmise, valiku- ja lepingu sõlmimise kriteeriumid". Sellest sättest tuleneb, et hanke eseme määratlus erineb välistamis-, valiku ja lepingu sõlmimise kriteeriumidest.

67 Mis puudutab pakkumuse mittevastavust hanke esemele ja selle tagajärgi, siis näeb üldiste rakenduseeskirjade artikli 146 lõike 3 esimene lõik ette, et „[o]salemistaotlused ja pakkumised, mis ei vasta pakkumismenetluse täiendavates dokumentides sätestatud kõikidele olulistele nõuetele või erinõutele, kõrvaldatakse".

68 Selles osas tuleb lisada, et hankemenetluse eesmärk on hankija vajadusi parimal võimalikul viisil rahuldada. Seega peab hankija saama hanke eset oma vajadustele vastavalt vabalt määratleda, mis tähendab, et teda ei saa sundida arvesse võtma pakkumust, mis sisu poolest erineb tema poolt soovitust, nagu see hankedokumentides kirjeldatud on.

69 Samuti muudab hanke eseme mittevastavus üldiselt võimatuks tõhusa võrdluse esitatud pakkumuste vahel, kuivõrd see kaotab nende ühise võrdusaluse.

70 Lisaks, kui hankija kaldub kõrvale hankedokumentides sätestatust, võttes vastu pakkumused, mis ei vasta nimetatud dokumentides kindlaks määratud hanke esemele, oleks see läbipaistvuse ja võrdse kohtlemise põhimõtetega vastuolus.

71 Pealegi tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et on oluline, et hankija oleks võimeline täpselt kindlaks tegema hankemenetluses esitatud pakkumuse sisu ja eelkõige selle vastavuse hankedokumentides ette nähtud tingimustele. Niisiis, juhul kui pakkumus on ebaselge ja hindamiskomisjonil ei ole võimalik kiiresti ja tõhusalt veenduda, et see on tegelikult nõuekohane, ei ole hindamiskomisjonil muud valikut, kui see pakkumus tagasi lükata (Üldkohtu 27. septembri 2002. aasta otsus kohtuasjas T-211/02: Tideland Signal *vs*. komisjon, EKL 2002, lk II-3781, punkt 34). Sama tagajärg tuleneb *a fortiori* ka sellest, kui pakkumus sarnaselt käesolevale juhule ei vasta ilmselgelt hanke esemele.

72 Seega tuleb sedastada, et kooskõla hanke esemega nii, nagu see on kirjas hankedokumentides, kujutab endast eeltingimust, millele kõik pakkumused peavad vastama, et neid saaks hankemenetluses arvesse võtta. Selle tingimuse täitmata jätmine võib kaasa tuua selle, et hankija lükkab tagasi asjaomase pakkumuse, ilma et seda teiste esitatud pakkumustega võrreldaks.

73 Käesolevas asjas tuleneb eespool punktidest 58 ja 63, et JVOC pakkumus ei olnud hankedokumentidega kooskõlas hanke eset määratleva teguri, nimelt lepingu soovitud kestuse osas. Järelikult ei teinud EMSA hindamisviga, kui ta lükkas nimetatud pakkumuse tagasi, ilma et ta enne lepingu sõlmimisele asumist oleks seda teiste pakkumustega võrrelnud.

74 Mis puudutab küsimust, kas lepingu soovitud kestus ja hanke 2. osale ette nähtud eelarve ülemmäär olid asjaomastes dokumentides põhjalikult määratletud, siis eespool on märgitud, et need tingimused on seotud hanke eseme määratlusega. Järelikult tuleb kohaldada finantsmääruse artiklit 92, mis sätestab, et „[p]akkumiskutsega seotud dokumentides esitatakse hanke sisu täielik, selge ja täpne kirjeldus". Üldiste rakenduseeskirjade artikli 130 lõike 3 punkt a, millele hagejad viitavad, näeb seevastu ette üksnes välistamis- ja valikukriteeriumid, ning ei ole seega käesolevas asjas kohaldatav.

75 Selles osas, mis puudutab lepingu soovitud kestust, siis piisab viitest eespool punktidele 53–57, kus sedastati, et hankedokumentidest ilmneb selgelt ja täpselt, et lepingu soovitud kestus oli 36 kuud, ning lepingu pikendamine, mis seda kestust kahekordistab, ei olnud automaatne, vaid vastupidi, eeldas poolte, sealhulgas EMSA nõusolekut.

76 Mis puudutab hanke 2. osale ette nähtud eelarve ülemmäära, siis märgiti eespool punktis 3, et vastavalt hanketeate II jaotise punktile 2.1, osalemistingimuste punkti 3 lõikele 4 ja hankedokumentide kavandi punktile 5 oli 2. osa maksimaalne kogumaksumus 4 000 000 eurot. Lisaks oli hankedokumentide kavandi punkti 12 lõike 2 kohaselt hankemenetlusest kõrvaldamise aluseks see, kui esitatakse pakkumus, mis ületab osade kaupa kinnitatud eelarve ülemmäära, nagu ilmneb ka eespool punktist 5.

77 Kuivõrd hagejad väidavad selles osas, et hankedokumentide kavand oli mõeldud üksnes pakkujate abistamiseks, siis piisab viitest eespool punktile 54. Mis puudutab asjaolu, et vastavalt hanketeates 2. osa kirjeldava osa punktile 5 oli eelarve ülemmaara väärtus hinnanguline, siis tuleb märkida, et see kinnitati rangelt nii hankedokumentide kavandis kui ka lõplikus dokumendis.

78 Seega tuleb sedastada, et nii lepingu soovitud kestus kui ka hanke 2. osale ette nähtud eelarve ülemmäär on hankedokumentides selgelt ja täpselt lahti kirjutatud, nagu nõuab finantsmääruse artikkel 92.

79 Lisaks ei esitanud hagejad konkreetseid argumente oma väitele, et JVOC pakkumuse tagasilükkamine põhjusel, et see ei olnud kooskõlas hanke esemega, oli diskrimineeriv või ebaproportsionaalne. Vastupidi, eespool punktides 68–70 sedastatust ilmneb, et see tagajärg oli hankemenetluse eesmärke, aga ka läbipaistvuse ja võrdse kohtlemise põhimõtteid arvestades ainuvõimalik lahendus, kuna esiteks ei vastanud JVOC pakkumus EMSA vajadustele, nagu need olid välja kuulutatud hankedokumentides, ja teiseks muutis lepingu soovitud kestusest kinni pidamata jätmine võimatuks nimetatud pakkumuse võrdlemise teiste esitatud pakkumustega.

80 Kuivõrd eespool punktidest 53–57 ilmneb, et EMSA soovitud lepingu kestus oli kolm aastat, siis selles kontekstis on asjakohatu väide, et JVOC kuueaastase kestusega pakkumus oleks olnud DCI pakkumusest soodsam.

81 Viimaseks tuleb nentida, et Üldkohtu 12. novembri 2008. aasta otsus kohtuasjas T-406/06: Evropaïki Dynamiki *vs.* komisjon (kohtulahendite kogumikus ei avaldata), millele hagejad viitavad, ei ole käesoleval juhul asjakohane. Nimelt ei küündinud selle otsuseni viinud kohtuasjas pakkumus, mis vastas hagi esemele ja mida võis seega võrrelda teiste esitatud pakkumustega, pakkumuste võrdlemisel punktide miinimummäärani, mis erinevate hankelepingu sõlmimise kriteeriumidega seoses oli kindlaks määratud. Käesolevas kohtuasjas seevastu lükati JVOC pakkumus tagasi

enne pakkumuste võrdlemise etappi ja järelikult enne lepingu sõlmimist, kuna see ei vastanud hanke esemele.

82 Kõike eeltoodut arvesse võttes tuleb tagasi lükata kolmas väide ning esimese väite esimene osa, niivõrd kui see puudutab JVOC pakkumuse vastavust 2. osale ette nähtud eelarve ülemmäärale.

Neljas väide, et hanke 2. osale ette nähtud eelarve ülemmäär on ilmselgelt asjakohatu ja ebamõistlik

– Poolte argumendid

83 Hagejad leiavad, et hanke 2. osale ette nähtud eelarve ülemmäär on liiga madal ega võimalda seega pakkujatel esitada pakkumust, mis vastaks kõigile EMSA esitatud nõuetele. Nad tegid sellest järelduse, et kõik pakkumused, mis vastasid nimetatud eelarve ülemmäärale, olid asjaomaste nõuetega vastuolus. Hagejad täpsustasid selles kontekstis, et neljast esialgsest pakkumusest kolm ületasid eelarve ülemmäära. Nad lisasid, et nad olid kahel korral vaidlustanud 2. osale ette nähtud eelarve ülemmäära kohaldamise.

84 EMSA vaidlustab hagejate argumentide põhjendatuse.

– Üldkohtu hinnang

85 Kohe alguses tuleb märkida, et hagejad ei ole esitanud oma väidete üksikasjalikke põhjendusi. Ainus nende poolt esitatud konkreetne põhjendus on naftalekete kõrvaldamiseks mõeldud varustuse ostmise kõrgem hind, mis nende puhul ulatub 1 960 000 euroni.

86 Hagejad ei ole esitanud tõendeid, mis näitaks, et niisugune hind on vajalik EMSA esitatud nõuete tervikuna täitmiseks, või et see hind iseenesest muutis 2. osale ette nähtud eelarve ülemmäära järgimise võimatuks.

87 Samuti asjaolu, et neljast esialgsest pakkumusest kolm ületasid 2. osale ette nähtud eelarve ülemmäära, ei tähenda iseenesest seda, et see ülemmäär oleks liiga madal või et ainus seda järgiv pakkumus ei vastanud tervikuna EMSA esitatud nõuetele. Tegelikult on ka see võimalik, et see viimane pakkumus oli ainus, mis järgis nii eelarve ülemmäära kui ka muid ettenähtud nõudeid.

88 Pealegi peab hankija igal juhul, nagu nenditakse ka eespool punktis 68, saama hanke eset vabalt määratleda ja sellest tulenevalt valima tingimused, millele esitatud pakkumused peavad vastama. Seega tuleb eelkõige määratleda sõlmitava lepingu kestus ja kehtestada eelarve ülemmäär, mida pakkumused peavad järgima, kooskõlas eelarvepiirangutega. Selles osas ei pea potentsiaalsete pakkujatega konsulteerima hankija määratletud tingimuste adekvaatsuse üle.

89 Kui hankija tegelikult kehtestab eelarve liiga madala ülemmäära, riskib ta sellega, et mitte ühtki rahuldavat pakkumust ei esitata, mistõttu tuleb hankemenetlust muudetud tingimustel korrata. Igal juhul ei tähenda see asjaolu, et arvesse tuleks võtta pakkujate märkusi ega *a fortiori* nende ettepanekuid järgida.

90 Seega asjaolu, et hagejad väitsid EMSA-le, et hanke 2. osale ette nähtud eelarve ülemmäär on väidetavalt ebaadekvaatne, ei ole asjakohane.

91 Kõike eeltoodut arvesse võttes tuleb neljas väide tagasi lükata.

Esimese väite esimene osa, kuivõrd see puudutab hagejatele teatud dokumentide teatavaks tegemata jätmist ja JVOC pakkumuse tagasilükkamise põhjendamata jätmist

– Poolte argumendid

92 Hagejad väidavad, et EMSA rikkus finantsmääruse artikli 100 lõiget 2, EMSA rakenduseeskirjade artikli 135 lõiget 2, põhjendamiskohustust, kaitseõiguste tagamise põhimõtet ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele, kuna esiteks EMSA ei edastanud neile

teatavaid dokumente, ja teiseks ei põhjendanud ta õiguslikult piisavalt JVOC pakkumuse tagasilükkamist.

93 Mis puudutab esimest etteheidet, siis tuletavad hagejad meelde, et korduvatele vastavasisulistele taotlustele vaatamata keeldus EMSA neile edastamast hindamiskomisjoni protokolli ja DCI pakkumust või asjakohaseid väljavõtteid nendest dokumentidest. EMSA rakenduseeskirjade artikli 135 lõikest 2, koostoimes finantsmääruse artikli 100 lõikega 2 ja üldiste rakenduseeskirjade artikliga 149, tuleneb, et EMSA pidi kõikidele pakkujatele, kelle pakkumused on vastuvõetavad ja kes esitavad vastava taotluse, tegema teatavaks eduka pakkumuse tunnused ja suhtelised eelised.

94 Hagejate sõnul oli selle teavitamiskohustuse eesmärk võimaldada kõrvaldatud pakkujal mõista põhjuseid, miks tema pakkumus tagasi lükati, ja veenduda, et teda teiste pakkujatega võrreldes ei diskrimineeritud. Pakkujal, kelle pakkumus lükati tagasi tehnilise kirjelduse järgimata jätmise tõttu, on tegelikult õigus saada kogu vajalik teave, mis võimaldaks tal tõendada, et teised pakkujad läksid samuti tehnilise kirjeldusega vastuollu ja seetõttu oleks pidanud ka nemad kõrvaldama.

95 Hagejad täpsustavad, et isegi kui JVOC pakkumust ei oleks ka tegelikkuses saanud DCI omaga võrrelda, mistõttu puuduvad igasugused andmed DCI pakkumuse suhteliste eeliste kohta, tuleb igal juhul teatavaks teha eduka pakkuja tunnused ja hankija hinnang nendele.

96 Mis puudutab JVOC pakkumuse tagasilükkamise põhjendamist, siis märgivad hagejad, et EMSA ei osutanud tagasilükkavas otsuses põhjustele, miks nimetatud pakkumus tagasi lükati, ega sellele, millised on nimetatud otsuse vaidlustamiseks kättesaadavad õiguskaitsevahendid.

97 Hagejad selgitavad selles kontekstis, et üksnes viide tagasilükkavas otsuses, et pakkumus vastab välistamiskriteeriumidele, ei ole adekvaatne põhjendus, kuivõrd see ei võimalda neil hinnata JVOC pakkumuse tagasilükkamise konkreetset põhjust. Tagasilükkavas otsuses peituv konkreetne põhjus avaldati vaid 6. novembri 2008. aasta kirjas.

98 Viimaseks väidavad hagejad, et asjakohase teabe teatavaks tegemise kohustuse ja põhjendamiskohustuse rikkumisega rikuti ka nende kaitseõigusi ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele.

99 EMSA vaidlustab hagejate argumentide põhjendatuse.

– Üldkohtu hinnang

100 Finantsmääruse artikli 100 lõike 2 esimese lõigu kohaselt „[t]ellija teeb kõikidele taotlejatele ja pakkujatele, kelle taotlused või pakkumised on tagasi lükatud, teatavaks tehtud otsuse ja kõikidele pakkujatele, kelle pakkumised on vastuvõetavad ja kes

esitavad kirjaliku taotluse, eduka pakkumise tunnused ja suhtelised eelised ja selle pakkuja nime, kellega leping sõlmitakse".

101 Üldiste rakenduseeskirjade artikkel 149, mille sisu on identne EMSA rakenduseeskirjade artikliga 135, täpsustab järgmist:

„1. Tellija edastab taotlejatele ja pakkujatele nii kiiresti kui võimalik lepingu sõlmimist käsitleva otsuse […].

2. Tellija teeb finantsmääruse artikli 100 lõikes 2 sätestatud teabe teatavaks hiljemalt 15 päeva möödumisel kirjaliku taotluse saamise kuupäevast.

3. Lepingute puhul, mille ühenduse institutsioonid sõlmivad oma huvides, […] teavitab tellija kõiki edutuid taotlejaid või pakkujaid üheaegselt, teavitades neist igaühte eraldi posti, faksi või e-posti teel sellest, et nende taotlus või pakkumine on tagasi lükatud […].

Kõigil juhtudel osutab tellija põhjustele, miks pakkumine või taotlus tagasi lükati, ning sellele, millised on kättesaadavad õiguskaitsevahendid.

[…]

Väljalangenud pakkujad või taotlejad võivad kirjalikult taotledes […] saada lisateavet tagasilükkamise põhjuste kohta ning kõik pakkujad, kes esitasid vastuvõetava pakkumise, omaduste ja eeliste kohta võrreldes võitja pakkumisega, samuti võitja nime, kellega leping sõlmitakse, ilma et see piiraks finantsmääruse artikli 100 lõike 2 teise lõigu kohaldamist. Tellija vastab maksimaalselt 15 kalendripäeva jooksul alates taotluse kättesaamisest."

102 Tegemaks kindlaks EMSA kohustuste ulatust hagejate suhtes tulenevalt finantsmääruse artikli 100 lõikest 2, üldiste rakenduseeskirjade artiklist 149 ja EMSA rakenduseeskirjade artiklist 135, tuleb niisiis kontrollida, kas JVOC pakkumus oli vastuvõetav nende sätete tähenduses.

103 Selles osas sätestab üldiste rakenduseeskirjade artikli 146 lõike 3 kolmas lõik, et „[p]akkujate või taotlejate pakkumised, mis vastavad välistamis- ja valikukriteeriumidele, loetakse vastuvõetavaks".

104 Siiski, kuivõrd see säte piirdub ainult välistamis- ja valikukriteeriumide mainimisega, eirab ta asjaolu, mida kirjeldati eespool punktides 59–72 ja mille kohaselt kooskõla hanke esemega kujutab endast eeltingimust, mille järgimata jätmine võib kaasa tuua selle, et asjaomane pakkumus kõrvaldatakse, ilma et seda teiste esitatud pakkumustega võrreldaks.

105 Seega ei vasta üldiste rakenduseeskirjade artikli 146 lõike 3 kolmanda lõigu sõnastus eesmärgile, mida kannab finantsmääruse artikli 100 lõikes 2 ette nähtud kohustus teha teatavaks eduka pakkumise tunnused ja suhtelised eelised ja selle pakkuja nimi, kellega leping sõlmitakse.

106 Selle eesmärk on anda pakkujale, kelle pakkumus on jõudnud lepingu sõlmimise eelsesse etappi ja mida on võrreldud teiste pakkumustega ning hinnatud vähem soodsaks, võimalus kontrollida, kas võrdlus viidi läbi nõuetekohaselt, ning seda vajadusel vaidlustada. Niisugust kontrollimist ei saa tegelikult läbi viia ilma edukat pakkumust puudutavat asjakohast teavet omamata.

107 Seevastu, kui pakkumus lükatakse tagasi enne lepingu sõlmimise etappi, siis oma olemuselt ei saa see tuleneda võrdlusest eduka pakkumusega. Järelikult ei sõltu tagasilükkamise põhjendatuse kontroll eduka pakkumusega seotud üksikasjade teatavakstegemisest.

108 Selles osas tuleb veel märkida, et vastupidi hagejate väidetule ei ole finantsmääruse artikli 100 lõikes 2 sätestatud teavitamiskohustus mõeldud selleks, et võimaldada pakkujal kontrollida tervikuna kõigi teiste pakkumuste vastavust välistamis- ja valikukriteeriumidele ning hanke esemele. Kui see oleks olnud nii, ei oleks see säte piirdunud vaid ühe eduka pakkumuse üksikasjade teatavakstegemisega.

109 Veelgi enam, pakkuja, kelle pakkumus lükati tagasi enne lepingu sõlmimise etappi, võib esitada hankijale märkused rikkumiste kohta, mis tema arvates teiste pakkujate pakkumustes esinevad, kuid mida ei ole avastatud. Kui ta leiab, et hankija eiras esitatud märkusi ning lepingu sõlmimisega on seetõttu toime pandud pettus või eelarve rikkumine, võib ta teavitada selles valdkonnas pädevaid ametiasutusi ja eelõige Euroopa Pettustevastast Ametit.

110 Kõike eeltoodut arvesse võttes tuleb sedastada, et pakkumus, mis on vastuolus hanke esemega, ei ole finantsmääruse artikli 100 lõike 2, üldiste rakenduseeskirjade artikli 149 ja EMSA rakenduseeskirjade artikli 135 tähenduses vastuvõetav.

111 Käesoleval juhul tuleneb eespool punktides 53–73 esitatust, et JVOC pakkumus oli vastuolus hanke esemega osas, mis puudutab lepingu soovitud kestust.

112 Järelikult pidi EMSA, tulenevalt põhjendamiskohustusest, mis on väljendatud finantsmääruse artikli 100 lõike 2 esimeses lõigus, üldiste rakenduseeskirjade artiklis 149 ja EMSA rakenduseeskirjade artiklis 135, üksnes teavitama hagejaid nende pakkumust tagasilükkava otsuse põhjustest ning kättesaadavatest õiguskaitsevahenditest.

113 Mis puudutab JVOC pakkumuse tagasilükkamise põhjuseid, siis märkis EMSA tagasilükkavas otsuses järgmist:

„Hindamiskomisjon leidis, et teie esitatud pakkumus ei olnud hanke tingimusi arvestades vastuvõetav. Komisjon oli arvamusel, et üht välistavat tingimust ei täidetud ning seetõttu ei vastanud pakkumus nõuetele, mis käesoleva hankemenetluse jaoks oli kehtestatud."

114 Selles osas tuleb meenutada, et põhjendusest peab selgelt ja üheselt selguma akti vastuvõtja arutluskäik, nii et huvitatud isikutel oleks võimalik mõista võetud meetme põhjuseid, et oma õigusi kaitsta ja kohtul teostada kontrolli (vt Üldkohtu 20. mai 2009. aasta otsus kohtuasjas T-89/07: VIP Car Solutions *vs*. parlament, EKL 2009, lk II-1403, punkt 60 ja seal viidatud kohtupraktika).

115 Lisaks sõltub väljakujunenud kohtupraktika kohaselt põhjendamiskohustuse ulatus asjaomase õigusakti iseloomust ja tema vastuvõtmise kontekstist (vt Üldkohtu 14. veebruari 2006. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-376/05 ja T-383/05: TEA-CEGOS ja STG *vs.* komisjon, EKL 2006, lk II-205, punkt 48 ja seal viidatud kohtupraktika). Seega tuleb tagasilükkav otsus asetada hankemenetluse raames EMSA ja hagejate varasema kirjavahetuse konteksti.

116 Lepingu soovitud kestust ja hanke 2. osale ette nähtud eelarve ülemmäära järgimise olulisust arutasid hagejad ja EMSA selgitava koosoleku käigus, mis toimus 18. juunil 2008. JVOC pakkumuse vastuolu nimetatud kestusega ja sellest tulenenud eelarve ülemmäära järgimata jätmist käsitati seejärel 14. augusti ning 1., 12., ja 29. septembri 2008. aasta kirjades.

117 Seega tuleb järeldada, et tagasilükkava otsuse lugemisel olid hagejad võimelised mõistma, et viited sellele, et JVOC pakkumus oli hanke tingimusi arvestades vastuvõetamatu; et kriteeriumi, mille eiramine viib hankemenetlusest kõrvaldamiseni, ei olnud täidetud, ning et kehtestatud nõuded ei olnud täidetud, osutavad väga täpselt, et lepingu soovitud kestust ja sellest tulenevat hanke 2. osale ette nähtud eelarve ülemmäära ei olnud järgitud.

118 Veelgi enam, vastates hagejate 3. novembri 2008. aasta taotlusele, saatis EMSA neile 6. novembril 2008. aastal kirja, milles märkis sõnaselgelt, et JVOC pakkumuse tagasilükkamise põhjus oli hanke 2. osale ette nähtud eelarve ülemmäära järgimata jätmine, mis oli lepingu soovitud kestuse eiramise tagajärg. Seda selgitust korrati EMSA 19. novembri 2008. aasta kirjas.

119 Lisaks võimaldasid esitatud põhjendused hagejatel oma õigusi kasutada, kuivõrd – nagu ilmneb käesolevast hagist – nad esitasid väiteid ja argumente hanke 2. osale ette nähtud eelarve ülemmäära ja lepingu soovitud kestuse järgimist puudutava olukorra kohta. Samuti oli Üldkohus võimeline neid samu väiteid ja argumente esitatud põhjenduste pinnalt adekvaatselt hindama.

120 Seega tuleb sedastada, et EMSA ei ole rikkunud põhjendamiskohustust JVOC pakkumuse tagasilükkamise põhjustest teatamisel.

121 Teisalt tuleb märkida, et EMSA ei viidanud tagasilükkavas otsuses ega oma hilisemates kirjades õiguskaitsevahenditele, mida hagejad võisid kasutada.

122 EMSA esitatud argumente, mille kohaselt ta leidis, et niisuguseid õiguskaitsevahendeid ei eksisteeri, ei saa vastu võtta. Niisugusel juhul oleks EMSA pidanud hagejatega vahetatud kirjades igal juhul esitama oma seisukoha.

123 Seetõttu tuleb märkida, et kuivõrd viited kättesaadavatele õiguskaitsevahenditele ei sõltu tagasilükkava otsuse esemest, siis ei saa nende puudumine mõjutada viimase seaduslikkust. See asjaolu võib kõige asjakohasemaks osutuda seoses hagejate menetluse algatamise huviga, eelkõige mis puudutab hagi esitamise tähtaegade järgimist.

124 Siiski tuleb märkida, et hagejad esitasid ettenähtud tähtajal käesoleva hagi, paludes eelkõige tühistada tagasilükkav otsus ning nad ei esitanud ühtki argumenti ega ühtki tõendit, mis võimaldaks järeldada, et kättesaadavatele õiguskaitsevahenditele viitamata jätmine nimetatud otsuses oleks neid takistanud tõhusalt kasutamast oma õigust pöörduda kohtusse.

125 Seega tuleb järeldada, et EMSA jättis tagasilükkavas otsuses mainimata kättesaadavad õiguskaitsevahendid, kuid käesoleval juhul ei puutu see asjasse.

126 Lõpetuseks, kuivõrd eespool on sedastatud, et EMSA ei pidanud hagejatele teatavaks tegema üksikasju DCI pakkumuse kohta, et ta põhjendas selle pakkumuse tagasilükkamist õiguslikult piisavalt ja et kättesaadavatele õiguskaitsevahenditele viitamata jätmine ei puutu käesoleval juhul asjasse, siis ei ole selge, kuidas EMSA rikkus hagejate kaitseõigusi või õigust tõhusale kohtulikule kaitsele. Hagejate sellekohased väited, mida täpsemad argumendid ei toeta, tuleb seega tagasi lükata.

127 Kõike eeltoodut arvesse võttes tuleb esimese väite esimene osa tagasi lükata osas, milles see puudutab hagejatele teatud dokumentide või teabe teatavaks tegemata jätmist ja JVOC pakkumuse tagasilükkamise põhjendamata jätmist.

128 Kuna kõik tagasilükkavat otsust puudutavad väited ja argumendid on tagasi lükatud, tuleb tühistamishagi rahuldamata jätta.

Hankelepingu sõlmimise otsus

129 Esmalt tuleb uurida kas hagejatel on menetluse algatamise huvi seoses lepingu sõlmimise otsuse tühistamise nõudega, kuna selle huvi puudumine on asja läbivaatamist takistav asjaolu, mida liidu kohus võib omal algatusel uurida (vt Üldkohtu 28. septembri 2004. aasta otsus kohtuasjas T-310/00: MCI *vs.* komisjon, EKL 2004, lk II-3253, punkt 45 ja seal viidatud kohtupraktika).

Poolte argumendid

130 Hagejad leiavad, et kuna nad palusid tagasilükkava otsuse tühistada, on neil samas ka õigus esitada hagi hankelepingu sõlmimise otsuse peale. Nad väidavad selles osas, et kui lepingu sõlmimise otsust ei tühistata, kaotab tagasilükkava otsuse võimalik tühistamine oma mõtte.

131 Pealegi väidavad hagejad, et neil on ka huvi näidata, et kõik teised pakkumused oleks pidanud hankemenetlusest kõrvaldama.

132 EMSA sõnul ei ole pakkujal, kelle pakkumus kõrvaldatakse enne lepingu sõlmimise etappi, huvi nõuda lepingu sõlmimise otsuse tühistamist.

Üldkohtu hinnang

133 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on füüsilise või juriidilise isiku esitatud tühistamishagi vastuvõetav üksnes siis, kui tal on huvi vaidlustatud meetme tühistamise suhtes. Selline huvi eeldab, et vaidlustatud meetme tühistamisel endal võivad olla õiguslikud tagajärjed ja et hagi tulemusel võib selle esitanud pool saada mingit kasu (vt

Üldkohtu 10. detsembri 2009. aasta otsus kohtuasjas T-195/08: Antwerpse Bouwwerken *vs*. komisjon, EKL 2009, lk II-4439, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika).

134 Siiski, kui pakkuja pakkumus lükatakse tagasi enne lepingu sõlmimisele eelnevat etappi, mistõttu tema pakkumust ei võrreldud teiste pakkumustega, sõltub asjaomase pakkuja menetluse algatamise huvi lepingu sõlmimise otsuse osas sellest, kas tema pakkumust tagasilükkav otsus tühistatakse. Tegelikult alles siis, kui see viimane otsus tühistatakse, võib lepingu sõlmimise otsuse tühistamisel olla õiguslikke tagajärgi pakkujale, kelle pakkumus lükati tagasi enne lepingu sõlmimisele eelnevat etappi, ning luua talle eeliseid, kõrvaldades otsuse, mis tehti pärast võrdlemist, kus tema pakkumus vääralt ei osalenud.

135 Seevastu, kui pakkumust tagasilükkava otsuse tühistamise nõue jäetakse rahuldamata, siis ei saa lepingu sõlmimise otsuse tühistamine tuua kaasa õiguslikke tagajärgi pakkujale, kelle pakkumus lükati tagasi enne hankelepingu sõlmimisele eelnenud etappi. Sellises olukorras on pakkumust tagasilükkav otsus takistuseks, et asjaomast pakkujat mõjutaks seejärel teise pakkujaga lepingu sõlmimise otsus.

136 Lisaks tuleneb eespool punktides 108 ja 109 esitatust, et hankeid puudutava finantsmääruse ja üldiste rakenduseeskirjade ülesehituse kohaselt ei pea pakkuja, kelle pakkumus lükati tagasi enne lepingu sõlmimisele eelnenud etappi, kontrollima kõigi nimetatud etapis vastuvõetud pakkumuste vastavust välistamis- ja valikukriteeriumidele ja hanke esemele. Järelikult ei saa asjaomane pakkuja rajada oma huvi hankelepingu sõlmimise otsuse suhtes menetluse algatamise vastu niisuguse kontrolli läbiviimise vajadusele.

137 Käesoleval juhul lükati tagasilükkava otsuse tühistamise nõue tagasi eespool punktis 128. Seega ilmneb eespool punktides 132–135 sätestatust, et hagejatel puudus lepingu sõlmimise otsuse suhtes menetluse algatamise huvi, mistõttu nende nõue see viimane otsus tühistada on vastuvõetamatu.

2. *Nõue tunnistada DCI-ga allkirjastatud leping kehtetuks*

138 Hagejad väidavad, et nende poolt esimese väite kahes osas viidatud rikkumiste tõttu tuleb EMSA ja DCI vahel allkirjastatud leping tunnistada tühiseks.

139 Esiteks ei näidanud esimese väite esimese osa uurimine tagasilükkava otsuse puhul ühtki rikkumist. Järelikult, mis puudutab seda osa, siis hagejate argumendid tuginevad väärale eeldusele.

140 Teisalt tuleb märkida, et EMSA lepingu allkirjastamine DCI-ga oli hankelepingu sõlmimise otsuse rakendamise tulemus. Eespool punktides 133–137 esitatust ilmneb, et hagejatel puudus nimetatud otsuse suhtes menetluse algatamise huvi. Seega puudus neil huvi ka EMSA ja DCI vahel sõlmitud lepingu tühisuse tuvastamiseks, võttes aluseks sellised hankelepingu sõlmimise otsuse seaduslikkust puudutavad väited nagu need, mis esitati esimese väite teise osa kontekstis (vt eespool punkt 36).

3. *Kahju hüvitamise nõue*

Poolte argumendid

141 Hagejad väidavad, et tagasilükkava otsuse ja hankelepingu sõlmimise otsuse vastuvõtmine põhjustas neile kahju, mis seisnes selles, et nad kaotasid sisulise võimaluse sõlmida leping, hankemenetlusega ja Üldkohtu menetlusega seotud kuludes ning maine kahjustamises.

142 EMSA vaidlustab nii hagejate nõude vastuvõetavuse kui põhjendatuse.

Üldkohtu hinnang

143 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on EÜ artikli 288 teise lõigu alusel esitatud kahju hüvitamise hagi põhjendatuse eelduseks see, et samaaegselt esineksid teatavad tingimused, st institutsioonile etteheidetava käitumise õigusvastasus, kahju tekkimine ning põhjuslik seos väidetava käitumise ja viidatud kahju vahel (Euroopa Kohtu 29. septembri 1982. aasta otsus kohtuasjas 26/81: Oleifici Mediterranei *vs*. EMÜ, EKL 1982, lk 3057, punkt 16; Üldkohtu 11. juuli 1996. aasta otsus kohtuasjas T-175/94: International Procurement Services *vs*. komisjon, EKL 1996, lk II-729, punkt 44). Kui üks neist tingimustest pole täidetud, tuleb hagi jätta tervikuna rahuldamata, ilma et oleks vaja uurida muid tingimusi (Euroopa Kohtu 15. septembri 1994. aasta otsus kohtuasjas C-146/91: KYDEP *vs*. nõukogu ja komisjon, EKL 1994, lk I-4199, punktid 19 ja 81, ning Üldkohtu 20. veebruari 2002. aasta otsus kohtuasjas T-170/00: Förde-Reederei *vs*. nõukogu ja komisjon, EKL 2002, lk II-515, punkt 37).

144 Käesoleval juhul tuleb esmalt meenutada, et ka eespool punktides 34 ja 35 märgiti, et tühistamishagi ese kujutas endast kahte erinevat otsust, nimelt tagasilükkav otsus ja lepingu sõlmimise otsus.

145 Esiteks näitas hagejate tagasilükkavat otsust puudutavate väidete ja argumentide hindamine, et see otsus ei olnud ebaseaduslik. Järelikult EMSA-le ette heidetud ebaseaduslikku käitumist puudutav tingimus ei ole selle otsuse puhul täidetud.

146 Teiseks, eespool punktides 133–137 mainitud asjaolu, et hagejatel puudub lepingu sõlmimise otsuse suhtes menetluse algatamise huvi, viitab sellele, et kahju, mida nad väidetavalt kandsid, isegi kui see on tõendatud, ei saa olla mitte selle otsuse, vaid tagasilükkava otsuse tagajärg. Seega ei ole põhjusliku seose olemasolu tingimus lepingu sõlmimise otsuse puhul täidetud.

147 Seetõttu tuleb hüvitisenõue jätta põhjendamatuse tõttu rahuldamata, ilma et oleks vaja otsustada selle vastuvõetavuse üle.

4. *Menetlust korraldavate meetmete taotlus*

148 Hagejad paluvad Üldkohtul võtta menetlust korraldavaid meetmed, et tagada esiteks hindamiskomisjoni protokolli ja DCI pakkumuse koopia või nende dokumentide asjakohaste väljavõtete esitamine, ja teiseks DCI-ga sõlmitud lepingu rakendamise kontekstis võimalikku hinnatõusu puudutavate andmete esitamine. Kuivõrd nimetatud

dokumendid ei sea mingil moel kahtluse alla eespool läbi viidud uurimist, tuleb see taotlus siiski rahuldamata jätta.

149 Arvestades kõike eespool toodut, tuleb hagi tervikuna rahuldamata jätta.

Kohtukulud

150 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus on tehtud hagejate kahjuks, jäetakse kohtukulud vastavalt EMSA nõuetele hagejate kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (neljas koda)

otsustab:

1. Jätta hagi rahuldamata.

2. Mõista kohtukulud välja Dredging International NV-lt ja Ondernemingen Jan de Nul NV-lt.

Pelikánová Jürimäe van der Woude

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 13. septembril 2011 Luxembourgis.

Allkirjad

Sisukord

Vaidluse taust ..... II - 6128

1. Hankeleping ..... II - 6128

2. Hagejate osalemine läbirääkimistega menetluses ..... II - 6130

3. EMSA otsused ja nendele järgnenud kirjavahetus ..... II - 6131

4. Lepingu sõlmimine DCI-ga ..... II - 6133

Menetlus ja poolte nõuded ..... II - 6135

Õiguslik käsitlus ..... II - 6135

1. Tühistamishagi ..... II - 6135

Tagasilükkav otsus ..... II - 6137

Kolmas väide, et rikuti proportsionaalsuse, võrdse kohtlemise ja diskrimineerimise keelu põhimõtteid seoses JVOC pakkumuse hindamisel tehtud ilmse hindamisveaga, ning esimese väite esimene osa, niivõrd kui see puudutab JVOC pakkumuse vastavust hanke 2. osale ette nähtud eelarve ülemmäärale ..... II - 6138

– Poolte argumendid ..... II - 6138

– Üldkohtu hinnang ..... II - 6140

Neljas väide, et hanke 2. osale ette nähtud eelarve ülemmäär on ilmselgelt asjakohatu ja ebamõistlik ..... II - 6148

– Poolte argumendid ..... II - 6148

– Üldkohtu hinnang ..... II - 6149

Esimese väite esimene osa, kuivõrd see puudutab hagejatele teatud dokumentide teatavaks tegemata jätmist ja JVOC pakkumuse tagasilükkamise põhjendamata jätmist ..... II - 6150

– Poolte argumendid ..... II - 6150

– Üldkohtu hinnang ..... II - 6152

Hankelepingu sõlmimise otsus ..... II - 6159

Poolte argumendid ..... II - 6160

Üldkohtu hinnang ..... II - 6160

2. Nõue tunnistada DCI-ga allkirjastatud leping kehtetuks ..... II - 6162

3. Kahju hüvitamise nõue ..... II - 6163

Poolte argumendid ..... II - 6163

Üldkohtu hinnang ..... II - 6163

4. Menetlust korraldavate meetmete taotlus ..... II - 6164

Kohtukulud ..... II - 6165